

Bilaga 1

Konsekvensutredning

1. Uppdragsbeskrivning

Regeringen har uppdragit åt Havs- och vattenmyndigheten att utreda och föreslå ändringar i förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen för att genomföra ett generellt förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden innanför trålgränsen, samt hur möjlighet till begränsade undantag kan ges i förvaltningsplanen. I uppdraget ingår att sammanställa och beskriva alla befintliga undantag från trålfiskeförbudet både i och utanför marina skyddade områden innanför trålgränsen. Havs- och vattenmyndigheten ska vidare redovisa hur ett generellt stopp för bottentrålning kan införas i övriga svenska skyddade områden utanför trålgränsen och tillämpas även på utländska fiskefartyg.

Förslagen ska utformas så att begränsade undantag kan medges förutsatt att det är förenligt med EU-rätten.

Uppdraget ska, efter samråd med berörda länsstyrelser och andra berörda aktörer som påverkas av ett stopp för bottentrålning, redovisas till regeringen (Näringsdepartementet) senast den 1 september 2020 avseende förbud innanför trålgränsen och slutredovisas senast den 31 december 2020. I uppdraget ligger även att lämna författningsförslag och en konsekvensutredning som ska utformas i enlighet med 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

I denna redovisning framgår författningsförslag om hur det i fiskeförordningen skulle kunna införas ett generellt förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden innanför trålgränsen. Kopplat till detta finns ett förslag om systematik kring hur möjlighet till begränsade undantag kan ges i förvaltningsplanen. Myndigheten föreslår också ett bemyndigande i fiskeförordningen om att Havs- och vattenmyndigheten får bevilja undantag från förbudet. Länsstyrelserna eller kommunerna föreslås kunna begära hos Havs- och vattenmyndigheten att undantag från det generella förbudet kan ges, om det framgår av skötselplan, bevarandeplan eller motsvarande dokument, att detta inte påverkar att syftet med skyddet uppnås.

Då förslaget omfattar administrativa förändringar hos beslutande myndigheter kring hur arbetet med reglering av bottentrålfiske får bedrivas i marina skyddade områden, omfattar denna konsekvensutredning inte de följd effekter rörande de förändringar som förslaget kan ge upphov till vad

gäller fiskets bedrivande. De mer direkta effekterna för fisket får istället bedömas i de fall arbetet leder fram till faktiska förändringar för fisket. Den totala omfattningen av fisket med bottentrål innanför trålgränsen, såväl inom som utanför marina skyddade områden, framgår i tabell 1-6 i redovisningen av uppdraget.

2. Alternativa förslag och effekter av om någon ändring inte kommer till stånd

Förslaget har tagits fram i enlighet med uppdraget under en process som involverat samråd med berörda intressenter.

Ett alternativ till att införa ett generellt stopp för bottentrålning i marina skyddade områden skulle vara att fortsätta i befintligt arbetssätt inom ramen för plattformen för fiskereglering där Havs- och vattenmyndigheten kontinuerligt arbetar med fiskereglering i marina skyddade områden. Det pågår ett omfattande arbete med att se över behov av fiskereglering i marina skyddade områden samt att genomföra nödvändiga bevarandeåtgärder. Fiskeregleringar tas fram utifrån vetenskapliga underlag och i samrådsprocesser med berörda aktörer. Detta arbete omfattar även åtgärder för att säkerställa att bottentrålning inte ska utgöra ett hot mot utpekade bevarandevärden i marina skyddade områden.

Myndigheten kan se fördelar med ett generellt förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden då detta innebär att det blir tydligt att redskapen med potentiellt störst bottenpåverkan särskilt ska beaktas i marina skyddade områden. Samtidigt ställer det ytterligare krav på länsstyrelser och kommuner i deras arbete med att utveckla skötselplaner och bevarandeplaner för att ge utrymme för begränsade undantag där så anses nödvändigt. Även arbete med att förtydliga syftesbeskrivningar för dessa skyddade områden kan behövas, så att det tydligt framgår hur skötselplanen bidrar till att nå syftet med det marina skyddade området.

3. Vilka berörs av förslaget

Myndigheter som berörs av förslaget är Havs- och vattenmyndigheten, länsstyrelser och kommuner. Förslaget innebär i detta skede inga direkta effekter på yrkesfisket och övriga företag. I ett senare skede kommer yrkesfiskare som bedriver bottentrålning i marina skyddade områden att omfattas av de förändringar förslaget kan komma att leda till.

4. Kostnader och andra konsekvenser

Förslaget inom ramen för detta regeringsuppdrag ger upphov till ökade kostnader som är av administrativ karaktär. Dessa kostnader är kopplade främst till Havs- och vattenmyndigheten och länsstyrelserna och i viss mån även kommunerna. Förslaget kan innebära ökade administrativa kostnader i samband med bedömningar om begränsade undantag i såväl nya som

befintliga marina skyddade områden, vilket främst berör länsstyrelserna och kommunerna. Likaså kan Havs- och vattenmyndigheten få ökade kostnader i beredningen av förslag.

Förslaget kan även medföra krav på ytterligare eller fördjupade biologiska undersökningar. Vidare är det högst troligt att fler samråd med fisket och miljöorganisationer kommer att krävas.

Betinget för Kustbevakningen och Havs- och vattenmyndigheten för övervakning och kontroll kan komma att öka på grund av krav på att följa upp trålförbud med begränsade undantag i alla marina skyddade områden innanför trålgränsen. I arbetet med marina skyddade områden utvecklas nya arealmål för marint områdesskydd vilket kan innebära att betydligt fler marina skyddade områden kan komma att inrättas till 2030. Det är viktigt att resurser finns till detta arbete, både vad gäller att utforma reglering på sådant sätt att kontrollerbarheten blir så god som möjligt likväl för den löpande övervakningen och kontrollen av hur regleringen efterföljs.

I samråden med länsstyrelserna har frågan lyfts om konsekvenser för det framtida områdesskyddsarbetet. Länsstyrelserna har påpekat att det kan finnas en risk att det vid urvalet av nya marina skyddade områden kan innebära att man i högre grad undviker att välja att skydda områden där bottentrålning bedrivs.

5. Bedömning av om förslaget överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen

Förslaget bedöms vara förenligt med de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU.

6. Ikraftträdande och informationsinsatser m.m.

I det fall regeringen beslutar att införa ett generellt förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden innanför trålgränsen krävs ett förberedande arbete hos länsstyrelser och kommuner för att undersöka och bedöma om eventuella undantag ska begäras hos Havs- och vattenmyndigheten.

Detta arbete behöver länsstyrelserna och kommunerna göra i samband med arbete med att inrätta nya marina skyddade område och frågan om eventuella undantag behöver utredas innan beslut om att inrätta ett nytt område fattas. För de områden som redan är beslutade behövs däremot en övergångsperiod så att detta arbete kan utföras innan ett generellt förbud träder i kraft. Detta innebär att det är viktigt att ansvariga myndigheter har de resurser som krävs för att se över redan beslutade områden i enlighet med den nya systematiken.

Under denna övergångsperiod finns det behov av informationsinsatser till berörda myndigheter och verksamhetsutövare. Detta kan handla om vägledningar om bottentrålningens effekter på olika livsmiljöer och arter, formulering av syfte i beslut om marina skyddade områden, arbete med skötselplaner och bevarandeplaner för att underlätta arbetet med begränsade undantag. I samband med att ett generellt förbud mot bottentrålning träder ikraft är det viktigt med riktade informationsinsatser till verksamhetsutövare som bedriver bottentrålfiske i de områden där undantag inte föreslås.

Det är viktigt att uppdaterad information om marina skyddade områdens geografiska utbredning är lätt tillgängligt för verksamhetsutövarna.

7. Berörda företag: antal, storlek och bransch

Förslaget innebär i detta skede inga direkta effekter på yrkesfisket och övriga företag. Ytterligare konsekvensutredningar behöver göras i ett senare skede för att konkretisera effekter för berörda företag om ett eventuellt genomfört lagförslag.

8. Tidsåtgång och företagens administrativa kostnader

De berörda företagen kommer inte i detta skede att påverkas gällande administrativa kostnader, då inga ytterligare krav eller ändrade krav på rapportering eller annat kommer att införas.

Vid utformning av begränsade undantag är det viktigt att fisket deltar med kunskapsunderlag. Detta innebär att näringen kommer att behöva avsätta tid för samråd.

9. Andra kostnader och förändringar till följd av regleringen

Förslaget förväntas inte medföra några extra kostnader för berörda företag.

10. Påverkan på konkurrensförhållanden

Initialt innebär förslaget ingen påverkan på konkurrensförhållanden, varken nationellt eller internationellt.

11. Övrig påverkan på företagen

Initialt innebär förslaget ingen övrig påverkan på företagen.

12. Särskild hänsyn till små företag

I det kommande arbetet gällande marina skyddade områden så kommer särskild hänsyn tas för små företag enligt EU-kommissionens definition av

företagsstrukturer. Om samtliga fiskeföretag som omfattas av förslaget är mikroföretag eller små företag enligt ovan definition behöver det inte tas någon särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning.

13. Konsekvenser för miljön och människors hälsa

Eftersom förslaget är av sådan karaktär att det inte innebär någon reell ändring av yrkesfiskets aktivitet initialt, utan en ändrad systematik och process gällande bedömning av skyddade områden, bedöms konsekvenserna för miljön och människors hälsa vara små på kort sikt. Däremot finns det anledning att tro att förslaget innebär ökad tydlighet och bättre förvaltningsplaner vilket har positiva effekter på lång sikt. Marina skyddade områden bidrar till bevarande av biologisk mångfald, ekosystemtjänster och en god havsmiljö.